

MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

ÚVOD

Vzdelávací štandard z maďarského jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov, učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky, ktoré sú všeobecne formulované a učiteľ ich môže bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z maďarského jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet maďarský jazyk a literatúra má kľúčové postavenie z hľadiska utvárania a získavania komunikačnej kompetencie žiakov v materinskom jazyku. Má komplexný charakter, pretože zahŕňa rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajúce zložky: jazykovú, slohovú a literárnu. Úspešné dosiahnutie cieľov učebného predmetu je základom úspešného vzdelávania, učenia sa aj pri osvojovaní slovenského jazyka a cudzích jazykov. Sprostredkuje kultúru, umožňuje rozvoj osobnosti, sebarealizáciu, socializáciu žiakov a ich začlenenie do spoločnosti. Výučba maďarského jazyka a literatúry je dôležitá pri získaní čitateľských zručností. Dôležité je, aby žiaci disponovali základnými čitateľskými zručnosťami, potrebnými pre svoje ďalšie vzdelávanie. Učebný predmet maďarský jazyk a literatúra tvoria tri zložky predmetu:

- *Jazyková komunikácia*
- *Komunikácia a sloh*
- *Literatúra.*

Jazyková komunikácia, Komunikácia a sloh

Výkonový štandard je vypracovaný na základe jazykových kompetencií s prihliadnutím na systematizáciu jazykového učiva v súlade s obsahovým štandardom. Konceptia preferuje myšlienku, že jazyk je nástrojom myslenia. Zložky jazyková komunikácia a komunikácia a sloh spolu vytvárajú integrovaný blok. Väčší dôraz sa kladie na rozvíjanie čitateľských kompetencií a na zlepšenie verbálnych a písomných vyjadrení žiakov, ktorých súčasťou je aj gramatika, ktorá sa principiálne objavuje hlavne na úrovni výkonov. Vo výučbe jazyka má primárne postavenie analýza a interpretácia textov a tvorba vlastných textov s prihliadnutím na konkrétnu komunikačnú situáciu. V usporiadaní učebného predmetu sa do popredia dostávajú komunikačné spôsobilosti a nie deskriptívna gramatika. Faktograficky presýtený obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov. Vzdelávací štandard obsahuje konkrétne typy textov, ich tematické vymedzenie je plne v kompetencii učiteľa. V záujme rozvíjania čitateľskej gramotnosti je úlohou učiteľa zabezpečiť, aby žiaci pracovali nie len s literárnymi textami, ale aj s ďalšími typmi textov. Na nižšom strednom stupni vzdelávania sa ďalej pokračuje v komunikačno-zážitkovom vyučovaní.

Literatúra

V rámci výučby literatúry na nižšom strednom stupni vzdelávania sa žiaci prostredníctvom literárnych ukážok zoznamujú s literatúrou vo všeobecnosti a konkrétne s literárnymi druhmi, žánrami, kompozíciou literárnych diel a so štylistikou umeleckého textu. Učivo je koncipované tak, aby sa sústavne rozvíjali čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Koncepcia vyučovania literatúry vychádza zo zámeru vytvárania pozitívneho vzťahu k literatúre. Cieľom výučby literatúry je dosiahnuť, aby žiaci čítali so záujmom, aby mali potešenie z čítania. Výkony zamerané na zapamätanie a následné zreprodukovanie boli zredukované. Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na rôzne činnosti žiakov, ako sú napr. hľadanie súvislostí, práca s literárnym textom. V rámci získavania náročnejších čitateľských kompetencií sa dôraz kladie na analýzu, interpretáciu a hodnotenie literárneho textu. V obsahovom štandarde sú uvedené literárne diela, ktorých počet je v súlade so stanoveným počtom vyučovacích hodín uvedených v rámcovom učebnom pláne. Vzdelávací štandard obsahuje aj odporúčané literárne čítanie, kde je zohľadnený aspekt rodovej rovnosti. Odporúčaná literatúra pre jednotlivé ročníky je uvedená na konci dokumentu.

Časť *Odporúčania* je nezáväzná, usmerňuje pedagógov pri realizácii vzdelávacieho procesu v jednotlivých ročníkoch nižšieho stredného vzdelávania.

Časť *Odporúčané literárne čítanie* obsahuje zoznam diel, z ktorých učiteľ môže vybrať jednotlivé diela podľa vlastného uváženia v súlade s aktuálnymi vedomosťami, schopnosťami a záujmom žiakov. Zoznam nie je chronologicky usporiadaný, má iba orientačný charakter a učiteľ ho môže aktualizovať.

CIELE PREDMETU

Cieľom vzdelávania v oblasti maďarského jazyka a literatúry je dosiahnuť takú úroveň jazykových a rečových zručností v maďarskom jazyku, aby žiaci zvládli každú komunikačnú situáciu. Dôležité je rozvíjať tie kompetencie, ktoré rozvíjajú čitateľskú gramotnosť a tvorbu ústnych a písomných textov. Pri rozvíjaní týchto kompetencií je potrebné zohľadniť kognitívnu úroveň a vekové osobitosti žiakov.

Všeobecné a špecifické ciele učebného predmetu maďarský jazyk a literatúra

1. Osvojiť si jazykové, rečové vedomosti, zručnosti

- rozvíjať jazykovú kultúru,
- osvojiť si zručnosti písomného prejavu,
- osvojiť si jednotlivé druhy čítania,
- poznať gramatické javy a uplatňovať ich v jazykovom prejave.

2. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu ústne a písomne

- vyjadrovať svoje myšlienky, pocity, názory ústnou a písomnou formou,
- formulovať otázky a dokázať na ne adekvátne odpovedať,
- obohacovať slovnú zásobu.

3. Kriticky myslieť, zaujať stanovisko

- vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu,
- reprodukovať umelecký a vecný text,

- analyzovať umelecký text,
- tvoriť texty ústne a písomne.

4. Chápať význam literatúry v živote jednotlivca a spoločnosti

- spracovať literárne texty z rôznych aspektov,
- pri rozbere literárnych diel používať literárnovedné pojmy,
- kreatívne vyjadrovať estetické zážitky získané prostredníctvom umenia.

5. Používať informácie a digitálne technológie

- riešiť úlohy pomocou digitálnych technológií,
- používať jazykové príručky a slovníky.

6. Mať kladný vzťah k poznávaniu a učeniu sa materinského jazyka

- spolupracovať v skupine a vnímať odlišnosti,
- uvedomiť si hodnoty vlastnej kultúrnej identity,
- rešpektovať inakosť a vážiť si hodnoty iných kultúr.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka.	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Jazyková komunikácia – zvuková rovina, lexikálna rovina jazyka a pravopis	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže reprodukovať texty na základe počúvania, ✓ dokáže interpretovať súvislosť medzi nadpisom a obsahom textu, ✓ dokáže prerozprávať prečítaný text so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti, ✓ vie dokončiť začatý príbeh, ✓ dokáže sformulovať tému komunikačnej situácie, ✓ vie sa aktívne zapájať do rôznych komunikačných situácií, ✓ dokáže vyberať adekvátne jazykové prvky v súlade s cieľom komunikácie, ✓ vie uplatniť splývavú výslovnosť, ✓ vie správne artikulovať, ✓ dokáže zvoliť vhodný tón komunikácie, ✓ dokáže uplatniť plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu, ✓ vie dodržiavať správnu dĺžku slabík a pravidiel spodobovania, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o abecede, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o samohláskach a spoluhláskach, 	<p>Hovorenie a počúvanie</p> <p>silu hlasu</p> <p>slovný prízvuk</p> <p>vetný prízvuk</p> <p>dôraz</p> <p>tón</p> <p>komunikačná situácia</p> <p>Vzt'ah významu a tvaru slov</p> <p>jednovýznamové a viacvýznamové slová</p> <p>synonymá</p> <p>antonymá</p> <p>homonymá</p> <p>zvukomalebne slová</p> <p>slovníky: synonymický, frazeologický</p> <p>ustálené slovné spojenia</p> <p>príslovie, porekadlo, prirovnávanie,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie správne, plynule a nahlas čítať rôzne texty, ktorých obsah, štýl a jazyk je veku primeraný, ✓ dokáže prispôbiť rýchlosť a techniku čítania k efektívnemu spracovaniu informácií, ✓ vie používať slová s citovým zafarbením a bez citového zafarbenia, ✓ dokáže navzájom zamieňať slová s citovým zafarbením a bez citového zafarbenia, ✓ dokáže vyberať frazeologické výrazy a použiť ich vo vlastnom prejave, ✓ dokáže identifikovať v texte jednovýznamové a viacvýznamové slová, ✓ dokáže identifikovať v texte synonymá, antonymá a homonymá, ✓ dokáže identifikovať v texte zvukomalebné slová a prirovnanie, ✓ vie používať pri tvorbe vlastného textu synonymá i antonymá, ✓ vie používať pri tvorbe vlastného textu zvukomalebné slová, ✓ vie používať pri tvorbe vlastného textu ustálené slovné spojenia, ✓ vie používať pri tvorbe vlastného textu príslovia, porekadlá a prirovnania, ✓ dokáže rozlišovať súvislý a nesúvislý text, ✓ dokáže vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie 	<p>Hláskový systém</p> <p>abeceda</p> <p>delenie hlások (samohlásky, spoluhlásky)</p> <p>samohlásky (krátke, dlhé, vysoké, nízke)</p> <p>spoluhlásky (krátke, dlhé, znelé, neznelé)</p> <p>zákonitosti samohlások a spoluhlások – vo výslovnosti</p> <p>rozdeľovanie slov</p> <p>Princípy maďarského pravopisu</p> <p>fonematický princíp</p> <p>morfematický princíp</p> <p>etymologický princíp</p> <p>princíp zjednodušenia</p> <p>Tvorené slová</p> <p>tvorenie slov príponami a skladaním</p> <p>Pravopis</p> <p>samohlásky, spoluhlásky</p> <p>zákonitosti spoluhlások – spodobovanie</p> <p>rozdeľovanie slov</p>
---	--

<p>vo veku primeraných súvislých a nesúvislých textoch,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vyhľadať kľúčové slová v primerane náročnom texte, ✓ dokáže analyzovať text na základe získaných informácií, ✓ dokáže vyvodiť záver z textu na základe získaných informácií, ✓ vie usporiadať získané informácie z textu podľa významu a dôležitosti, ✓ vie identifikovať v texte tvorené slová, ✓ vie správne napísať známe tvorené slová, ✓ vie správne rozdeľovať slová, ✓ vie správne napísať hlásky j a ly v známych slovách, ✓ vie správne aplikovať princípy maďarského pravopisu primerané pre 5. ročník. 	<p>Čítanie s porozumením – texty rôzneho typu</p> <p>súvislé texty rôznych jazykových štýlov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • náučný/populárno-náučný (rastlinný a živočíšny svet, svet techniky, známe osobnosti) • publicistický (reklama, inzerát) <p>nesúvislé texty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mapy, letáky, cestovné poriadky
<p>Komunikácia a sloh – slohové útvary</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže rešpektovať základné komunikačné pravidlá, ✓ dokáže porozumieť jednoduchým informáciám a podať ich ďalej, ✓ dokáže vyhľadať informácie v rôznych informačných zdrojoch, ✓ dokáže použiť získané informácie pri tvorbe vlastného textu, ✓ vie zaznamenávať kľúčové slová a následne ich uplatniť pri tvorbe vlastného textu, ✓ pri tvorbe vlastného textu vie používať synonymá a ustálené 	<p>Získavanie informácií</p> <p>knižnica, elektronická knižnica kniha, elektronická kniha elektronická databáza</p> <p>Rozprávanie</p> <p>jednoduché rozprávanie: úvod, jadro, záver kľúčové slová, obsah, konspekt, poznámky, dialóg spôsob rozprávania</p>

<p>slovné spojenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vytvoriť rozprávanie v 1. osobe a v 3. osobe, ✓ pri písomnej tvorbe textov dokáže samostatne aplikovať vedomosti o jednotlivých slohových útvaroch (<i>rozprávanie, opis predmetu, obrázku a pracovného postupu</i>), ✓ pri ústnej tvorbe textu dokáže samostatne aplikovať vedomosti o jednotlivých slohových útvaroch (<i>rozprávanie, opis obrázku, ilustrácie, pracovného postupu</i>), ✓ pri tvorbe vlastného textu vie používať správny slovosled, ✓ dokáže napísať veku primeraný príbeh podľa názvu a podľa obrázkov, ✓ dokáže tvoriť nadpis k príbehom, k textom a obrázkom, ✓ vie napísať osnovu k textom, ✓ vie skontrolovať vytvorený text tichým čítaním, ✓ dokáže identifikovať v texte chyby a následne ich opraviť. 	<p>ja – rozprávanie, on – rozprávanie časová postupnosť v rozprávaní</p> <p>Opis rozprávanie s prvkami opisu (ústne/písomne) opis predmetu (ústne/písomne) opis obrázku/ilustrácie, pracovného postupu (ústne/písomne)</p>
<p>Literatúra – literárne žánre</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie čítať s prirodzenou intonáciou, so správnym slovným a vetným prízvukom, ✓ dokáže vyhľadať v texte hlavné motívy rozprávky, ✓ dokáže zdôvodniť úlohu fantázie a fantastických javov, 	<p>Epika</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozprávky <p>druhy rozprávok – ľudová rozprávka, autorská rozprávka autorská rozprávka – (Grimmovci, Andersen)</p>

<p>magických čísel a predmetov v rozprávke,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej rozprávky, ✓ dokáže rozlíšiť fantastické rozprávky od realistických rozprávok, ✓ dokáže vyhládať spoločné a rozdielne znaky fantastickej a realistickej rozprávky, ✓ dokáže komparatívne odlíšiť od seba rôzne typy rozprávok, ✓ dokáže identifikovať motívy rozprávok, ✓ dokáže vyjadriť čitateľský zážitok, ✓ dokáže vyjadriť v ústnych a písomných prejavoch svoje zážitky z prečítaného textu, ✓ vie určiť hlavné a vedľajšie postavy, ✓ dokáže vyhládať v texte kľúčové slová, ✓ dokáže rozlíšiť v texte podstatné i okrajové informácie, ✓ dokáže napísať osnovu z prečítaného textu, ✓ dokáže prerozprávať dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s obmenami, ✓ dokáže transformovať formy rozprávača on – formy do ja – formy a naopak, ✓ vie určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela, ✓ dokáže charakterizovať postavy literárneho diela, ✓ vie určiť vzájomný vzťah postáv literárneho diela, 	<p>typy rozprávok – fantastická, zvieracia, realistická (<i>tréfás mese, hazugságmese, csalimese, novellamese, láncmese</i>)</p> <p>kompozícia a motívy rozprávok: <i>rozprávkové bytosti, neskutočné postavy, dej, magické čísla, fiktívne prostredie, ustálené slovné spojenia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • lyricko-epická báseň Petőfi Sándor: <i>János vitéz</i> • rozprávkový román dejová línia, reálne a fiktívne postavy vývoj postáv rozprávač nadpis, odsek, kapitola <p>Lyrika Petőfi Sándor: <i>Pató Pál úr, Arany Lacinak</i></p> <p>Štylizácia textu prirovnanie, epiteton, personifikácia dialóg, monológ</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže rozlíšiť jednotlivé segmenty vonkajšej kompozície literárneho diela, ✓ dokáže rozlíšiť jednotlivé segmenty vnútornej kompozície literárneho diela, ✓ dokáže porovnať jednotlivé literárne žánre, ✓ dokáže rozlíšiť lyrické texty od epických textov, ✓ vie vyhľadať verš a strofu v básňach, ✓ vie určiť rytmus a rýmy v básňach, ✓ dokáže identifikovať prirovnanie a personifikáciu v texte, ✓ dokáže vysvetliť funkciu umeleckých prostriedkov (<i>epiteton, personifikácia a prirovnanie</i>), ✓ dokáže identifikovať základné znaky lyricko-epickej básne, ✓ dokáže pretransformovať lyricko-epickú báseň na prozaické rozprávanie, ✓ dokáže vysvetliť vývoj postáv pod vplyvom prostredia či udalosti, ✓ vie predniesť báseň s rešpektovaním jej rytmickej usporiadanejosti, ✓ aktívne sa zúčastňuje na dramatizácii literárneho diela. 	<p>Metrika</p> <p>rým – združený, striedavý, obkročný, prerývaný</p> <p>rytmus</p> <p>strofa</p> <p>prízvučná prozódia</p>
--	---

Odporúčania

Memoritery: Petőfi Sándor: *János vitéz* (prvé 4 strofy)

Kontrolné diktáty: 4 – 6 v súlade s obsahovým štandardom.

Kontrolné slohové práce: 2 v súlade s obsahovým štandardom.

Konkrétne zameranie jednotlivých diktátov a slohových prác je plne v kompetencii učiteľa, resp. príslušnej predmetovej komisie.

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 6. ročníka.	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Jazyková komunikácia – morfológická rovina, lexikálna rovina jazyka a pravopis	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie určiť slovesá v texte, ✓ dokáže vysvetliť funkciu slovies v texte, ✓ vie identifikovať gramatické kategórie slovies, ✓ dokáže rozlíšiť slovesá s určitým a neurčitým časovaním, ✓ vie identifikovať pomocné slovesá v texte, ✓ dokáže používať pomocné slovesá pri tvorbe vlastného textu, ✓ vie identifikovať v texte slovesné prípony, ✓ dokáže používať slovesné prípony pri tvorbe vlastného textu, ✓ v komunikačnej situácii dokáže používať slovesá a ich správne gramatické kategórie, ✓ pri tvorbe vlastných textov dokáže správne používať gramatické kategórie, ✓ dokáže vysvetliť funkciu slovies v rozprávaní, ✓ dokáže používať slovesá v rozprávaní, ✓ vie identifikovať v texte vlastné podstatné mená, ✓ dokáže rozoznať v texte zemepisné názvy, názvy osôb a zvierat, názvy inštitúcií, planét, periodík a kníh, 	<p>Slovesá</p> <p>gramatické kategórie slovies – číslo, osoba, čas, spôsob</p> <p>časovanie slovies – určité a neurčité časovanie</p> <p>typy slovies (cselekvő, műveltető, visszaható, szenvedő, ható)</p> <p>pomocné slovesá</p> <p>slovesné predpony</p> <p>slovesné prípony</p> <p>Podstatné mená</p> <p>všeobecné mená</p> <p>vlastné mená</p> <p>menné prípony</p> <p>Prídavné mená</p> <p>stupňovanie prídavných mien</p> <p>prídavné mená s odvođením</p> <p>Číslovky</p> <p>určité, neurčité</p> <p>základné, radové číslovky, zlomky</p> <p>dátum</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie určiť slovotvorný základ, predpony a prípony, ✓ pozná funkciu prípon pri zmene lexikálneho významu slov, ✓ dokáže vysvetliť funkciu podstatných mien v texte, ✓ dokáže používať podstatné mená v komunikačnej situácii, ✓ vie rozoznať v texte stupňované prídavné mená, ✓ dokáže vysvetliť funkciu stupňovaných prídavných mien v texte, ✓ dokáže vysvetliť funkciu prídavných mien v opise, ✓ vie identifikovať v texte odvodené prídavné mená, ✓ dokáže vysvetliť funkciu prídavných mien v texte, ✓ v komunikačnej situácii vie používať prídavné mená a tvary stupňovaných prídavných mien, ✓ vie identifikovať v texte číslovky rôznych tvarov a dokáže určiť ich základný tvar, ✓ dokáže vysvetliť funkciu čísloviek v texte, ✓ v komunikačnej situácii vie používať zlomky, základné a radové číslovky, ✓ dokáže vyhľadať v texte zámená v rôznych tvaroch a určiť ich základný tvar, ✓ vie rozoznať v texte rôzne druhy zámen, ✓ dokáže vysvetliť funkciu rôznych druhov zámen v danom texte, ✓ dokáže správne používať zámená v komunikačnej situácii, 	<p>Zámená osobné, ukazovacie, opytovacie, vzťahné, privlastňovacie, vzájomné, zvrätané, neurčité, všeobecné</p> <p>Príslovky miesta, času, spôsobu, stavu</p> <p>Verboidy neurčitok, prídavné, prechodník</p> <p>Pravopis slovných druhov slovesá pomocné slovesá malé a veľké začiatkové písmená: v menách osôb a zvierat, v zemepisných názvoch, názvoch inštitúcií, planét, periodík a kníh odvodené prídavné mená radové číslovky dátum rozdeľovanie predponových slov</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vyhľadať v texte príslovky miesta, času a spôsobu, ✓ dokáže adekvátne používať príslovky miesta, času a spôsobu, stavu, ✓ dokáže vyhľadať v texte neurčitok, prídavné a prechodník, ✓ vie rozoznať v texte neurčitok, prídavné a prechodník, ✓ dokáže správne aplikovať pravopis <i>slovesných tvarov; pomocných slovík, vlastných mien, zemepisných názvov, názvov inštitúcií, planét, periodík a kníh; odvodených prídavných mien; radových čísloviek s príponami; dátumu</i> primerané pre 6. ročník. 	
<p>Komunikácia a sloh – slohové útvary</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vyhľadať informácie v rozličných informačných zdrojoch, ✓ vyhľadané informácie dokáže využívať vo svojom texte, ✓ dokáže aplikovať svoje vedomosti o vnútornej kompozícii a o formálnej úprave slohových útvaroch (<i>charakteristika osoby a literárnej postavy, opis zvierat, rastlín, pracovného postupu</i>), ✓ vie napísať opis podľa obrázkov, ✓ dokáže rozlíšiť statický a dynamický opis, ✓ dokáže koncipovať po krátkej príprave statický a dynamický opis a následne ho prezentovať pred spolužiakmi, ✓ dokáže rozlíšiť vecný opis od umeleckého opisu, 	<p>Opis</p> <p>opis zvierat opis rastlín opis pracovného postupu statický, dynamický opis umelecký, vecný opis</p> <p>Charakteristika</p> <p>charakteristika osoby, literárnej postavy</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie zaznamenávať kľúčové slová a následne ich uplatniť vo vlastnom texte, ✓ dokáže identifikovať vo vecných textoch faktické informácie, ✓ pri tvorbe viet a textov vie používať správny slovosled a interpunkciu, ✓ vie skontrolovať vytvorený text tichým čítaním, ✓ dokáže identifikovať v texte chyby a následne ich opraviť, ✓ vie čítať správne, plynule a nahlas rôzne texty, ktorých obsah, štýl a jazyk je veku primeraný, ✓ vie prispôbiť rýchlosť čítania k efektívnemu spracovaniu informácií, ✓ dokáže rozlíšiť súvislý a nesúvislý text, ✓ dokáže vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie vo veku primeraných súvislých a nesúvislých textoch, ✓ dokáže vyhľadať kľúčové slová v primerane náročnom texte, ✓ dokáže analyzovať text na základe získaných informácií, ✓ vie usporiadať získané informácie z textu podľa významu a dôležitosti, ✓ dokáže vyvodiť záver z textu na základe získaných informácií, ✓ dokáže plynule a zrozumiteľne reprodukovať obsah prečítaného textu. 	<p>Čítanie s porozumením – texty rôzneho typu</p> <p>súvislé texty rôznych jazykových štýlov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • náučný/populárno-náučný (rastlinný a živočíšny svet, svet techniky, známe osobnosti) • publicistický (reklama, inzerát) <p>nesúvislé texty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mapy, letáky, cestovné poriadky
--	---

Literatúra – literárne žánre	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie čítať s prirodzenou intonáciou, so správnym slovným a vetným prízvukom, ✓ vie vysvetliť rozdiely medzi povest'ou a rozprávkou, ✓ dokáže rozlíšiť jednotlivé segmenty vonkajšej a vnútornej kompozície balady, ✓ dokáže identifikovať hlavné znaky balady aj v neznámom texte, ✓ dokáže pretransformovať baladu na prozaické rozprávanie, ✓ vie rozlíšiť povesť od legendy, ✓ dokáže vysvetliť súvislosti konkrétnej povesti s históriou, ✓ dokáže identifikovať základné znaky lyricko-epickej básne, ✓ dokáže pretransformovať lyricko-epickú báseň na prozaické rozprávanie, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o vonkajšej a vnútornej kompozícii diela na akýkoľvek prečítaný text, ✓ zo súboru neznámych textov, na základe literárnoteoretických vedomostí vie určiť žánre: <i>baladu, povesť a legendu</i>, ✓ dokáže vyhľadať v texte kľúčové slová, ✓ dokáže rozoznať v texte podstatné a okrajové informácie, ✓ dokáže napísať osnovu z prečítaného literárneho textu, 	<p>Balady</p> <p>ľudová balada</p> <p>kompozícia a motívy balady</p> <p>Povesti</p> <p>historické</p> <p>miestne</p> <p>Legendy</p> <p>Panónske legendy</p> <p>Lyricko-epická báseň</p> <p>Arany János: <i>Toldi</i></p> <p>hlavná myšlienka, epizóda</p> <p>hlavná postava, vedľajšia postava</p> <p>kompozícia diela: <i>úvod, zápleтка, obrat, vyvrcholenie, rozuzlenie</i></p> <p>Literatúra pre deti a mládež – vedecko-fantastický román, dobrodružný román, detektívny román, historický román, dievčenský román, sci-fi román, romány o zvieratkách</p> <p>dejovosť, dynamické motívy, dialóg – monológ, jazykové prostriedky, kompozícia diela, rozprávač</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie určiť hlavné a vedľajšie postavy literárneho diela, ✓ dokáže charakterizovať správanie postáv literárneho diela na základe morálnych hodnôt, ✓ vie určiť vzájomný vzťah postáv literárneho diela, ✓ dokáže identifikovať vývoj postáv pod vplyvom prostredia či udalosti, ✓ dokáže vyjadriť v ústnych a písomných prejavoch svoje zážitky z prečítaného textu, ✓ vie určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela, ✓ vie určiť rytmus a rýmy v básňach, ✓ dokáže vysvetliť význam básnických prostriedkov v literárnom texte, ✓ dokáže identifikovať v texte: <i>prirovnanie, epiteton, personifikáciu, básnickú otázku a metaforu,</i> ✓ dokáže identifikovať v epických textoch charakteristické znaky: <i>dejovosť, dialogickosť, dynamickosť,</i> ✓ dokáže identifikovať v danom texte rozprávača, ✓ dokáže predniesť báseň a interpretovať úryvok z prózy, primerane svojím schopnostiam, aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na dramatizácii literárneho diela. 	<p><u>Príroda v literatúre</u></p> <p>Rudyard Kipling: <i>A dzsungel könyve (úryvok)</i></p> <p>Daniel Defoe: <i>Robinson Crusoe (úryvok)</i></p> <p><u>Rodina v literatúre</u></p> <p>Arany János: <i>Családi kör</i></p> <p>Lackfi János: <i>Zsámبéki kör</i></p> <p><u>Vlast' a sloboda v literatúre</u></p> <p>Gárdonyi Géza: <i>Egri csillagok (úryvok), A láthatatlan ember (úryvok)</i></p> <p><u>Humor v literatúre</u></p> <p>Janikovszky Éva: <i>A tükör előtt</i></p> <p>Varró Dániel: <i>Túl a Maszat-hegyen (úryvok)</i></p> <p>humorný dej, humorná postava, humorná situácia, jazykový humor, karikatúra, paródia, švédske verše</p> <p>Štylizácia textu</p> <p>prirovnanie, epiteton, personifikácia, metafora, básnická otázka,</p> <p>Metrika</p> <p>rým – združený, striedavý, obkročný, prerývaný</p>
--	---

	rytmus prízvučná prozódia
--	------------------------------

Odporúčania

Memoritery: *Kőmíves Kelemen* (prvých 15 riadkov), Arany János: *Toldi – Előhang* (1 strofa) a z ostatnej časti niekoľko riadkov podľa vlastného výberu pedagóga

Kontrolné diktáty: 4 – 6 v súlade s obsahovým štandardom.

Kontrolné slohové práce: 2 v súlade s obsahovým štandardom.

Konkrétne zameranie jednotlivých diktátov a slohových prác je plne v kompetencii učiteľa, resp. príslušnej predmetovej komisie.

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka.	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Jazyková komunikácia – syntaktická rovina a pravopis	
Žiak: ✓ dokáže odlíšiť samostatné vety od súvislého textu, ✓ dokáže rozoznať v texte slovné druhy, ktoré vyjadrujú gramatický vzťah, ✓ pri tvorbe vlastných textov dokáže aplikovať vedomosti o slovných druhoch, ktoré vyjadrujú gramatický vzťah, ✓ vie správne používať čiarky pri oslovení, ✓ vie správne používať čiarky za časticami a citoslovcami,	Slovné druhy, ktoré vyjadrujú gramatický vzťah určitý člen, neurčitý člen spojky, postpozície Slová vo vetnej funkcii citoslovčia, častice, zvukomalebné slová Jednoduchá veta podľa zloženia (jednoduché, súvetie) jednoduché vety (holé a rozvité)

<ul style="list-style-type: none"> ✓ pri tvorbe vlastných textov dokáže aplikovať vedomosti o citoslovciach, časticiach a zvukomalebných slovesách, ✓ dokáže správne intonovať vety podľa obsahu, ✓ dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé a rozvité vety s dodržaním správneho slovosledu, ✓ vie určiť prisudzovací sklad v jednoduchej vete, ✓ dokáže rozoznať veku primerané vetné členy v jednoduchých vetách, ✓ dokáže vysvetliť funkciu základných a rozvíjajúcich vetných členov, ✓ vie určiť vetné členy v jednoduchých holých a rozvitých vetách, ✓ dokáže správne používať tvary vetných členov v komunikačnej situácii, ✓ pozná funkciu postpozícií pri rozlišovaní druhov príslovkového určenia, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o postpozíciách pri tvorbe vlastných viet, ✓ dokáže rozlíšiť prístavok od ostatných vetných členov, ✓ dokáže vyjadriť vlastnícky vzťah pomocou prívlastkov, ✓ dokáže rozlíšiť od seba jednotlivé vetné sklady (<i>prisudzovací sklad, určovací sklad, priradovací sklad</i>), ✓ pri tvorbe vlastných textov dokáže aplikovať získané vedomosti 	<p>podľa obsahu (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie, zvolacie)</p> <p>opytovacie vety (zist'ovacie, doplňovacie)</p> <p>kladné, záporné vety</p> <p>Vetné členy</p> <ul style="list-style-type: none"> • základné vetné členy <p>prísudok: slovesný, menný, slovesno-menný</p> <p>podmet: určitý, neurčitý</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjacie vetné členy <p>predmet: určitý, neurčitý</p> <p>prípona predmetu</p> <p>príslovkové určenie: <i>času, miesta, spôsobu, prostriedku, príčiny, účelu, pôvodu</i> (eredményhatározó, részeshatározó, társhatározó)</p> <p>prípony príslovkového určenia</p> <p>prívlastok (druhy prívlastkov), prístavok</p> <p>Prípony</p> <p>prípony prísudku</p> <p>prípona predmetu</p> <p>prípony príslovkového určenia</p>
--	--

<p>o syntagmách,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže správne používať interpunkčné znamienka v rozvitých vetách, ✓ dokáže aplikovať svoje vedomosti o spodobovaní a splývaní spoluhlások pri písaní vetných členov. 	<p>Syntagmy</p> <p>prisudzovací sklad (alany-állítmányi szószerkezet) určovaci sklad (alárendelő szószerkezet) priradovací sklad (mellérendelő szószerkezet)</p> <p>Pravopis vetných členov</p> <p>pravopis čiarok a spojok spodobovanie s príponami</p>
<p>Komunikácia a sloh – slohové útvary</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže identifikovať neznáme slová v texte, ✓ dokáže vyhľadať význam neznámych slov v jazykových príručkách, ✓ dokáže vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie, ✓ vie porovnať údaje, ktoré získal z rôznych zdrojov, ✓ dokáže sformulovať otázky primerané komunikačnému zámeru, ✓ dokáže vyhľadať informácie v rozličných informačných zdrojoch, ✓ pri tvorbe vlastných textov dokáže používať údaje získané z grafov a tabuliek, ✓ vie zaznamenávať kľúčové slová a následne ich uplatniť vo vlastnom texte, 	<p>Rozhovor</p> <p>rozhovor reportáž interview</p> <p>Súkromný list</p> <p>súkromný list, e-mail, SMS</p> <p>Jazykové príručky</p> <p>Výkladový slovník maďarského jazyka Slovník cudzích slov</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže aplikovať svoje vedomosti o jednotlivých slohových útvaroch (<i>rozhovor, reportáž, interview</i>), ✓ vie napísať súkromný list, e-mail a SMS, ✓ dokáže dodržiavať pravopisné pravidlá s dôrazom na písanie veľkých písmen v korešpondencii: SMS, e-mail, súkromný list, ✓ pri tvorbe viet a textu dokáže používať správny slovosled a interpunkciu, ✓ vie upraviť text po formálnej stránke, ✓ vie skontrolovať vytvorený text tichým čítaním, ✓ dokáže identifikovať v texte chyby a následne ich opraviť, ✓ vie správne, plynule a nahlas čítať rôzne typy textov (vrátane tabuliek a grafov), ktorých obsah, štýl a jazyk je veku primeraný, ✓ dokáže prispôbiť rýchlosť čítania k efektívnemu spracovaniu informácií, ✓ dokáže vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie v súvislých a nesúvislých textoch, ✓ dokáže stylisticky správne sformulovať otázky súvisiace s textom, ✓ dokáže vyhľadať kľúčové slová v primerane náročnom texte, ✓ dokáže vyvodiť záver na základe získaných informácií z textu, ✓ dokáže analyzovať text na základe získaných informácií, ✓ dokáže usporiadať získané informácie z textu podľa významu 	<p>Synonymický slovník (Magyar szinonimaszótár)</p> <p>Frazeologický slovník (Magyar szólások és közmondások szótára)</p> <p>Pravidlá maďarského pravopisu</p> <p>Čítanie s porozumením – texty rôzneho typu</p> <p>súvislé texty rôznych jazykových štýlov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • náučný/populárno-náučný (rastlinný a živočíšny svet, svet techniky, známe osobnosti) • publicistický (reklama, inzerát) <p>nesúvislé texty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mapy, letáky, cestovné poriadky, grafy, tabuľky, informačné hárky, programy
--	--

<p>a dôležitosti,</p> <p>✓ dokáže plynule a zrozumiteľne reprodukovať obsah prečítaného textu.</p>	
<p>Literatúra – literárne druhy a žánre</p>	
<p>✓ vie čítať s prirodzenou intonáciou, so správnym slovným a vetným prízvukom,</p> <p>✓ dokáže vyhľadať v texte kľúčové slová,</p> <p>✓ dokáže rozoznať v texte podstatné a okrajové informácie,</p> <p>✓ dokáže napísať osnovu z prečítaného literárneho textu,</p> <p>✓ dokáže prerozprávať dej so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s obmenami,</p> <p>✓ dokáže vyjadriť v ústnych a písomných prejavoch svoje zážitky z prečítaného textu,</p> <p>✓ vie určiť hlavnú myšlienku prečítaného diela,</p> <p>✓ vie identifikovať hlavné a vedľajšie postavy literárneho diela,</p> <p>✓ dokáže charakterizovať správanie postáv na základe všeobecných morálnych hodnôt,</p> <p>✓ dokáže identifikovať vývoj postáv pod vplyvom prostredia či udalosti,</p> <p>✓ vie určiť rytmus a rýmy v básňach,</p> <p>✓ dokáže porovnať viaceré lyrické žánre,</p>	<p>Lyrika</p> <p>Janus Pannonius: <i>Pannónia dicsérete</i></p> <p>Balassi Bálint: <i>Hogy Júliára talála, így köszöne neki, Egy katonaének</i></p> <p>humanizmus</p> <p>vojenské, pobožné a ľúbostné básne</p> <p>Csokonai Vitéz Mihály: <i>Zsugori uram, Szerelemdal a csikóbőrös kulacshoz</i></p> <p>Kölcsey Ferenc: <i>Huszt, Himnusz</i></p> <p>Vörösmarty Mihály: <i>Szózat</i></p> <p>Petőfi Sándor: <i>Fa leszek, ha...., Egy estém otthon, Befordultam a konyhára, A Tisza, A magyar nemes, Nemzeti dal, Szeptember végén</i></p> <p>Arany János: <i>A fülemile, A tudós macskája</i></p> <p>lyrika intímna, lyrika spoločenská, lyrika prírodná</p> <p>subjektívnosť, emocionálnosť, metaforickosť, monologickosť</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže identifikovať v umeleckom texte jazykové prostriedky (<i>epiteton, personifikácia, prirovnanie, básnická otázka</i>), ✓ dokáže vysvetliť obraznú podstatu a funkciu umeleckých jazykových prostriedkov v literárnom texte, ✓ dokáže vysvetliť štylistický význam básnických prostriedkov v literárnom texte, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o vonkajšej a vnútornej kompozícii diela na neznámých textoch, ✓ dokáže identifikovať hlavné znaky balady aj v neznámom texte, ✓ dokáže pretransformovať baladu na prozaické rozprávanie, ✓ dokáže identifikovať v lyrických textoch charakteristické znaky: <i>subjektívnosť, emocionálnosť, metaforickosť, monologickosť</i>, ✓ dokáže identifikovať v epických textoch charakteristické znaky: <i>dejovosť, dialogickosť, dynamickosť</i>, ✓ dokáže odlíšiť román od ostatných žánrov epiky, ✓ zo súboru neznámych textov, na základe literárnoteoretických vedomostí vie určiť: <i>epigram, ódu, lúboštnú a vojenskú báseň, hymnickú báseň, lyricko-epickú báseň, baladu a román</i>, ✓ dokáže usporiadať hlavné informácie podľa dôležitosti v literárnom texte, ✓ dokáže vyjadriť stanovisko k textu na základe subjektívnych 	<p>Epika</p> <p>Vörösmarty Mihály: <i>Szép Ilonka</i></p> <p>Arany János: <i>A walesi bárdok, Tengeri hántás, Tetemre hívás</i></p> <p>Jókai Mór: <i>Az arany ember</i> (úryvok – <i>A Senki szigete</i>)</p> <p>román z obdobia romantizmu</p> <p>dejovosť, dynamickosť, dialogickosť</p> <p>kompozícia románu</p> <p>Literárne žánre</p> <p>epigram, elégia óda, hymna</p> <p>lyricko-epická báseň</p> <p>balada, román</p> <p>Štylizácia textu</p> <p>prirovnanie, epiteton, personifikácia, metafora, básnická otázka</p>
---	--

<p>pocitov,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže identifikovať časti vnútornej kompozície literárneho textu (<i>úvod, zápleтка, obrat, vyvrcholenie, rozuzlenie</i>), ✓ dokáže predniesť báseň a interpretovať úryvok z prózy, primerane svojim schopnostiam, ✓ aktívne a tvorivo sa zúčastňuje na dramatizácii literárneho diela. 	<p>Metrika</p> <p>rým – združený, striedavý, obkročný, prerývaný</p> <p>rytmus</p> <p>prízvučná prozódia</p> <p>Balassiho strofa</p>
--	---

Odporúčania

Memoritery: Janus Pannonius: *Pannónia dicsérete*, Balassi Bálint: *Egy katonaének* (1 strofa), Kölcsey Ferenc: *Himnusz* (2 strofy), Vörösmarty Mihály: *Szózat* (2 strofy), Petőfi Sándor: *Nemzeti dal* (3 strofy), *Szeptember végén* (1 strofa), Arany János: *A walesi bárdok* (3 strofy) podľa vlastného výberu

Kontrolné diktáty: 6 – 8 v súlade s obsahovým štandardom.

Kontrolné slohové práce: 2 v súlade s obsahovým štandardom.

Konkrétne zameranie jednotlivých diktátov a slohových prác je plne v kompetencii učiteľa, resp. príslušnej predmetovej komisie.

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 8. ročníka.	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Jazyková komunikácia – syntaktická rovina a pravopis	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže identifikovať v texte súvetia a pozná ich funkciu v texte, ✓ dokáže rozlíšiť podrad'ovacie súvetie od prirad'ovacieho súvetia, ✓ vie identifikovať typy podrad'ovacích súvetí: <i>podmetové</i>, 	<p>Súvetia</p> <ul style="list-style-type: none"> • podrad'ovacie súvetia <p>hlavná veta, vedľajšia veta</p> <p>deiktický výraz</p>

<p><i>predmetové, príslovkové, prívlastkové, prísudkové,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovláda pravopis a grafickú úpravu priamej reči, ✓ dokáže aplikovať svoje vedomosti o správnom používaní vzťahných zámen v podradovacích súvetiach, ✓ dokáže pretvoriť podradovacie súvetie na jednoduché vety, ✓ dokáže pretvoriť priradovacie súvetie na jednoduché vety, ✓ dokáže pretransformovať priamu reč na nepriamu a naopak, ✓ vie identifikovať typy priradovacích súvetí: <i>zlučovacie, odporovacie, vylučovacie, dôvodové, dôsledkové,</i> ✓ vie graficky zobrazit' štruktúru podradovacieho a priradovacieho súvetia, ✓ vie správne používať interpunkčné znamienka v súvetiach, ✓ pri tvorbe vlastných textov dokáže využívať celú škálu vetných štruktúr, ✓ dokáže identifikovať charakteristické jazykové prostriedky na jednotlivé štýly: <i>náučný, publicistický, administratívny, umelecký, hovorový,</i> ✓ dokáže aplikovať vedomosti o štýle verejného styku a o štýle súkromného styku, ✓ dokáže využívať jazykovú variabilitu komunikácie ohľadom na situáciu a komunikačného partnera, 	<p>spojky, vzťahné zámená priama reč, nepriama reč, úvodzovky</p> <p><i>druhy vedľajších viet:</i></p> <p>podmetové predmetové príslovkové (<i>miestna, časová, spôsobová, príčinná, účelová</i>) prívlastkové prísudkové</p> <ul style="list-style-type: none"> • priradovacie súvetia <p>gramaticky rovnocenné vety spojky</p> <p><i>druhy súvetí:</i></p> <p>zlučovacie odporovacie vylučovacie dôvodové dôsledkové</p> <p>interpunkčné znamienka</p> <p>Štylistika</p> <p>sociolingvistika – jazyková diferenciácia, jazyková situácia variantnosť jazyka, funkcie jazykových prejavov</p>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže porovnať texty s rôznymi jazykovými štýlmi, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o jednotlivých jazykových štýloch pri transformácií z jedného štýlu do druhého. 	<p>jazykové prostriedky – slová, vety, texty</p> <p>jazykové štýly – hovorový, administratívny, náučný, publicistický, umelecký, rečnícky</p>
<p>Komunikácia a sloh – slohové útvary</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu, ✓ dokáže používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie, ✓ dokáže využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky, ✓ dokáže vyberať frázy a použiť ich vo vlastnom prejave, ✓ na základe analýzy jednotlivých textov dokáže identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch (<i>diskusia, úvaha</i>), ✓ pri vlastnej tvorbe textu dokáže aplikovať svoje vedomosti o vnútornej kompozícii nasledujúcich slohových útvarov (<i>diskusia, úvaha</i>), ✓ dokáže aplikovať vedomosti o formálnej úprave nasledujúcich slohových útvarov (<i>diskusia, úvaha</i>), ✓ dokáže sformulovať súvislý a logicky usporiadaný text na danú tému, ✓ pri tvorbe vlastných textov dokáže využívať celú škálu vetných 	<p>Diskusia</p> <p>argument, dokazovanie, protiargument (verbálne, neverbálne prostriedky)</p> <p>Úvaha</p> <p>uvažovanie, vlastné stanovisko, hodnotenie faktov subjektívne zhodnotenie</p> <p>Čítanie s porozumením – texty rôzneho typu</p> <p>súvislé texty rôznych jazykových štýlov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • náučný/populárno-náučný (rastlinný a živočíšny svet, svet techniky, známe osobnosti) • publicistický (reklama, inzerát) <p>nesúvislé texty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mapy, letáky, cestovné poriadky, grafy, tabuľky, informačné hárky, programy

<p>štruktúr,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vyhľadať kľúčové slová v texte, ✓ dokáže sformulovať otázky súvisiace s textom, ✓ dokáže vyhľadať explicitne i implicitne vyjadrené informácie v texte, ✓ dokáže analyzovať text na základe získaných informácií, ✓ dokáže vyvodiť záver na základe zistených súvislostí medzi informáciami v texte. 	
<p>Literatúra – literárne druhy a žánre</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie čítať s porozumením rôzne druhy literárnych textov, ✓ dokáže charakterizovať správanie postáv na základe všeobecných morálnych hodnôt, ✓ vie určiť hlavné a vedľajšie postavy literárneho diela, ✓ dokáže vyhľadať v texte kľúčové slová, ✓ dokáže rozlíšiť v texte podstatné i okrajové informácie, ✓ dokáže sformulovať vlastný názor k postavám a situáciám v literárnych dielach, ✓ dokáže identifikovať v umeleckom texte jazykové prostriedky (<i>epiteton, personifikácia, prirovnanie, básnická otázka, aliterácia</i>), 	<p>Lyrika</p> <p>Ady Endre: <i>Szeretném, ha szeretnének, A magyar Ugaron, A föl-földobott kő, Lédával a bálban, Őrizem a szemed, Hiszek hitetlenül Istenben</i></p> <p>symbolistické básne</p> <p>Juhász Gyula: <i>Milyen volt..., Magyar táj, magyar ecsettel</i></p> <p>Babits Mihály: <i>Messze... messze..., Szerelmes vers</i></p> <p>Kosztolányi Dezső: <i>Akarsz-e játszani?, Mostan színes tintákról álmodom</i></p> <p>Tóth Árpád: <i>Körúti hajnal, Esti sugárkoszorú</i></p> <p>impresionistické básne</p> <p>József Attila: <i>Ringató, Mikor az uccán átment a kedves,</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vysvetliť obraznú podstatu a funkciu umeleckých jazykových prostriedkov v danom literárnom texte, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o vonkajšej a vnútornej kompozícii diela aj v neznámych textoch, ✓ dokáže identifikovať v lyrických textoch charakteristické znaky: <i>subjektívnosť, emocionálnosť, metaforickosť, monologickosť,</i> ✓ dokáže identifikovať v epických textoch charakteristické znaky: <i>dejovosť, dialogickosť, dynamickosť,</i> ✓ dokáže porovnať román s novelou z hľadiska počtu postáv, tematiky a radenia dejových línií, ✓ vie vymenovať spoločné a odlišné znaky románu a novely, ✓ vie identifikovať v danom literárnom texte rozprávača, ✓ dokáže identifikovať vývoj postáv pod vplyvom prostredia či udalosti, ✓ zo súboru neznámych textov, na základe literárnoteoretických vedomostí vie určiť žánre: <i>symbolistické básne, impresionistické básne, realistický román, naturalistický román, moderný román,</i> ✓ dokáže usporiadať hlavné informácie podľa dôležitosti v literárnom texte, ✓ dokáže analyzovať literárny text z významovej stránky, ✓ dokáže identifikovať časti vnútornej kompozície literárneho textu: 	<p><i>Születésnapomra, Mama, Tiszta szívvel</i></p> <p>Radnóti Miklós: <i>Razglednicák, Hetedik ecloga, Nem tudhatom</i></p> <p>Epika</p> <p>Mikszáth Kálmán: <i>A néhai bárány, Szent Péter esernyője</i></p> <p>Móricz Zsigmond: <i>Tragédia, Hét krajcár, Pillangó</i> realistický román, naturalistický román</p> <p>Kosztolányi Dezső: <i>A bolgár kalauz, Házi dolgozat, Pacsirta</i></p> <p>Krúdy Gyula: <i>Utolsó szivar az Arabs Szürkénél</i></p> <p>Karinthy Frigyes: <i>Röhög az egész osztály, Magyarázom a bizonyítványom</i> moderný román kompozícia románu kompozícia novely</p> <p>Štylizácia textu prirovnávanie, epiteton, personifikácia, metafora, básnická otázka, aliterácia</p>
--	--

<p><i>úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, záver,</i></p> <ul style="list-style-type: none">✓ dokáže zostaviť stručnú dejovú osnovu z prečítaného literárneho textu,✓ dokáže chápať literárny text ako autorskú výpoveď o svete,✓ dokáže sformulovať ideu lyrických básní,✓ dokáže interpretovať najznámejšie symboly symbolistickej poézie,✓ dokáže interpretovať prečítaný literárny text,✓ dokáže vyjadriť vlastné hodnotenie prečítaného literárneho textu,✓ dokáže analyzovať literárne texty po štylistickej a kompozičnej stránke,✓ dokáže vyjadriť stanovisko k textu na základe subjektívnych pocitov.	
--	--

Odporúčania

Memoritery: Ady Endre: *A föl-földobott kő, Őrizem a szemed*, Juhász Gyula: *Milyen volt...*, József Attila: *Tiszta szívvel*, Radnóti Miklós: *Nem tudhatom (úryvok)*

Kontrolné diktáty: 6 – 8 v súlade s obsahovým štandardom.

Kontrolné slohové práce: 2 v súlade s obsahovým štandardom.

Konkrétne zameranie jednotlivých diktátov a slohových prác je plne v kompetencii učiteľa, resp. príslušnej predmetovej komisie.

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka.	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Jazyková komunikácia – lexikálna rovina, morfológická rovina jazyka a pravopis	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže identifikovať v texte archaizmy, neologizmy, dialektizmy, profesionalizmy a slangové výrazy, ✓ dokáže používať odborné termíny primerané určitému cieľu komunikácie, ✓ dokáže aplikovať spisovné, nárečové a slangové výrazy s ohľadom na situáciu a komunikačného partnera, ✓ dokáže vyhľadať v texte nespisovné výrazy a nahradiť ich spisovnými výrazmi, ✓ dokáže tvoriť text v súlade so stanoveným jazykovým štýlom, ✓ dokáže používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o jednotlivých jazykových štýloch pri transformácii textu z jedného štýlu do druhého, ✓ dokáže porovnať texty rôznych jazykových štýlov, ✓ dokáže používať jazykové prostriedky s ohľadom na situáciu a komunikačného partnera, ✓ vie identifikovať v texte slová, vzniknuté skladaním a tvorením, 	<p>Slovná zásoba maďarského jazyka</p> <p>slová ugrofínskeho pôvodu prebraté zdomácnené slová slová cudzieho pôvodu</p> <p>archaizmy neologizmy dialektizmy slang</p> <p>spisovný jazyk professionalizmy odborné termíny</p> <p>Jazykové prostriedky</p> <p>oslovenie opakovanie slov rečnicke otázky obrazné vyjadrovanie – metafory, symboly</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie určiť slovotvorný základ, predpony a prípony, ✓ vie vymenovať typy spodobovania, ✓ dokáže identifikovať v texte typy spodobovania, ✓ dokáže správne aplikovať zákonitosti spoluhlások pri písaní, ✓ vie správne aplikovať princípy maďarského pravopisu, ✓ vie správne napísať veku primerané zložené slová, ✓ pri tvorbe vlastných textov vie uplatniť princípy maďarského pravopisu. 	<p>Princípy maďarského pravopisu</p> <p>fonematický princíp morfematický princíp etymologický princíp princíp zjednodušenia</p> <p>Hláskový systém</p> <p>zákonitosti samohlások zákonitosti spoluhlások – typy spodobovania</p> <p>Obohacovanie slovnej zásoby</p> <p>skladanie slov preberanie slov tvorenie slov (<i>základové slovo, prípona, odvodené slovo</i>) skracovanie (<i>rövidítés, mozaikszó</i>) prirad'ovacie zložené slová podrad'ovacie zložené slová</p> <p>Pravopis</p> <p>zložené slová princípy maďarského pravopisu</p>
<p>Komunikácia a sloh – masmédiá, slohové postupy</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vymenovať charakteristické znaky úradného listu, 	<p>Administratívny štýl</p> <p>úradný list</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže napísať úradný list, ✓ dokáže vymenovať charakteristické znaky štruktúrovaného životopisu, ✓ vie napísať štruktúrovaný životopis, ✓ dokáže identifikovať základné druhy médií, ✓ dokáže charakterizovať tlačené médiá, ✓ vie vysvetliť funkciu reklamy, ✓ dokáže analyzovať skrytý obsah reklamy a prostriedky presvedčovania v reklame, ✓ vie v skupine vytvoriť plagát, ✓ dokáže prezentovať vlastný názor o témach, ktoré sa objavujú v masmédiách, ✓ vie navrhnúť tému vlastného projektu, ✓ vie zostaviť časový harmonogram vlastnej práce, ✓ dokáže prezentovať svoju prácu, ✓ dokáže obhájiť vlastný názor, ✓ dokáže sformulovať objektívne a subjektívne argumenty, ✓ dokáže používať verbálne a neverbálne prostriedky argumentovania, ✓ vie sformulovať otázky súvisiace s textom, ✓ dokáže vyhľadať explicitne i implicitne vyjadrené informácie 	<p>Životopis</p> <p>Druhy médií</p> <p>tlačené – noviny, časopisy</p> <p>elektronické a digitálne – televízia, rozhlas, multimédiá</p> <p>Mediálne produkty</p> <p>film, televízna relácia, plagát, reklama, komiks</p> <p>Projekt</p> <p>plánovanie, ciele, informácie, názor</p> <p>Slohové postupy</p> <p>Rozprávací – <i>rozprávka, román, poviedka, novela</i></p> <p>Opisný – <i>opis, charakteristika</i></p> <p>Informačný – <i>správa, oznámenie, interview</i></p> <p>Výkladový – <i>úvaha, prednáška</i></p> <p>Čítanie s porozumením – texty rôzneho typu</p> <p>súvislé texty rôznych jazykových štýlov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • náučný/populárno-náučný (rastlinný a živočíšny svet, svet techniky, známe osobnosti) • publicistický (reklama, inzerát)
--	--

<p>v texte,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže analyzovať text na základe získaných informácií, ✓ dokáže vyvodit' záver textu na základe získaných informácií, ✓ dokáže diskutovať o prečítanom texte. 	<p>nesúvislé texty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mapy, letáky, cestovné poriadky, grafy, tabuľky, informačné hárky, programy
<p>Literatúra – literárne druhy a žánre</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vyhľadať v texte kľúčové slová, ✓ vie rozlíšiť v texte podstatné i okrajové informácie, ✓ dokáže vytvorit' vlastný názor k postavám a situáciám v literárnych dielach, ✓ vie identifikovať v umeleckom texte jazykové prostriedky, ✓ vie vysvetliť obraznú podstatu a funkciu umeleckých jazykových prostriedkov v danom literárnom texte, ✓ vie vysvetliť štylistický význam básnických prostriedkov v literárnom texte, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o vonkajšej a vnútornej kompozícii diela v neznámom texte, ✓ vie aplikovať vedomosti z metriky, ✓ dokáže identifikovať v lyrických textoch charakteristické znaky: <i>subjektívnosť, emocionálnosť, metaforickosť, monologickosť, hravosť,</i> 	<p>Lyrika</p> <p>Illyés Gyula: <i>Esti csoda</i> štvorveršie</p> <p>Szabó Lőrinc: <i>Lóci verset ír, Szeretlek, Tücsökzene (úryvky), Huszonhatodik év</i></p> <p>Weöres Sándor: <i>Galagonya, Csiribiri, Valse triste</i></p> <p>Epika</p> <p>Tamási Áron: <i>Ábel a rengetegben (úryvok)</i> trilógia</p> <p>Németh László: <i>Leányaim (úryvok)</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže identifikovať v epických textoch charakteristické znaky: <i>dejovosť, dialogickosť, dynamickosť,</i> ✓ vie vyhľadať kľúčové slová a zostaviť osnovu prečítaných diel alebo úryvkov, ✓ dokáže identifikovať v danom literárnom texte rozprávača, ✓ dokáže transformovať formy rozprávača z ja – formy do on – formy a naopak, ✓ dokáže zoradiť myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti, ✓ dokáže identifikovať vývoj postáv pod vplyvom prostredia či udalosti, ✓ dokáže analyzovať literárne texty z obsahového hľadiska, ✓ dokáže analyzovať literárne texty z hľadiska morálnych hodnôt, ✓ dokáže analyzovať literárne texty po štylistickej, kompozičnej a významovej stránke, ✓ dokáže charakterizovať literárne postavy z čitateľského hľadiska, ✓ dokáže interpretovať prečítaný literárny text, ✓ dokáže vyjadriť vlastné hodnotenie prečítaného literárneho textu, ✓ dokáže diskutovať o prečítanom literárnom texte. 	<p>Márai Sándor: <i>Füveskönyv (úryvky)</i> morálne hodnoty</p> <p>Örkény István: <i>Válogatott egyperces novellák, Tóték – román (úryvky)</i> groteska</p> <p>Fábry Zoltán: <i>A vádlott megszólal (úryvok)</i></p> <p>Dobos László: <i>A kis viking (úryvok)</i></p> <p>Ozsvald Árpád: <i>A kis postás (úryvok)</i></p> <p>Zs. Nagy Lajos: <i>Szárnyas történetek (úryvok)</i></p> <p>Duba Gyula: <i>Az elrabolt taliga (úryvok)</i> dejovosť, dynamické motívy, dialóg – monológ, jazykové prostriedky, kompozícia diela, rozprávač lyrika intímna, lyrika spoločenská, lyrika prírodná subjektívnosť, emocionálnosť, metaforickosť, monologickosť</p> <p>Štylizácia textu prirovnanie, epiteton, personifikácia, metafora, básnická otázka, aliterácia</p> <p>Metrika rým – združený, striedavý, obkročný, prerývaný</p>
---	---

	rytmus prízvučná prozódia štvorveršie
--	---

Odporúčania

Memoritery: Weöres Sándor: *Galagonya*, Illyés Gyula: *Esti csoda*

Kontrolné diktáty: 6–8 v súlade s obsahovým štandardom.

Kontrolné slohové práce: 2 v súlade s obsahovým štandardom.

Konkrétne zameranie jednotlivých diktátov a slohových prác je plne v kompetencii učiteľa, resp. príslušnej predmetovej komisie.

Odporúčané literárne čítanie

Odporúčané literárne čítanie pre žiakov 5. ročníka

1. Rozprávky: *Tündérszép Ilona és Árgyélus, Fehérlófia, A büszke lány, Hazudós mese, A kakas és a pipe, Mikkó és a makaróni, A tülökvár, Az igazmondó juhász, Bolond Mihók*
2. *Grimm testvérek összegyűjtött meséi*
3. *Hans Christian Andersen meséi*
4. *Az Ezeregyéjszaka meséi*
5. Benedek, E.: *Többsincs királyfi és más mesék, A csodalámpa*
6. Milne, A. A.: *Micimackó*
7. de Saint-Exupéry, A.: *A kis herceg*
8. Baum, F.: *Óz, a nagy varázsló*
9. Carrol, L.: *Alice Csodaországban*

10. Darvasi, L.: *Trapiti*
11. Collodi, C.: *Pinokkió*
12. Péterfy, G.: *Misikönyv*
13. Molnár, F.: *A Pál utcai fiúk*
14. Boldizsár, I.: *A vakond meséje, Boszorkányos mesék*
15. Knight, E.: *Lassie hazatér*
16. Berg, J.: *Rumini*
17. Parti Nagy, L.: *A pecsenyehattyúk és más mesék*
18. Wilson, J.: *A kofferes kislány*
19. Ransome, A.: *Fecskék és fruskák*
20. Janikovszky, É.: *Már megint..., Velem mindig történik valami..., Az úgy volt...*
21. Finy, P.: *Gréta garbója*

Odporúčané literárne čítanie pre žiakov 6. ročníka

1. *Kádár Kata, Kőműves Kelemen*
2. *Ferenc-legenda, Gellért-legenda, Margit-legenda*
3. *Vármondák, Csodaszarvas-monda, Fehér ló mondája, Turul-monda, Botond-monda, Lehel kürtje*
4. *Randall, R.: Mítoszok és legendák gyerekeknek*
5. *Lagerlöf, S.: Nils Horgerson csodálatos utazása a vadludakkal*
6. *Jókai, M.: Lehel kürtje*
7. *Gárdonyi, G.: A láthatatlan ember*
8. *Dickens, Ch.: Twist Oliver*

9. Twain, M.: *Tom Sawyer*
10. Gyurkovics, T.: *Nem akarok felnőni*
11. Fehér, K.: *Bezzeg az én időmben*
12. Defoe, D.: *Robinson Crusoe*
13. Fekete, I.: *Tüskevár*
14. May, K.: *Winnetou*
15. Kipling, R.: *A dzsungel könyve*
16. Fussenegger, G.: *Erzsébet*
17. Nógrádi, G.: *Petepite*
18. Janikovszky, É.: *A tükör előtt*
19. Varró, D.: *Túl a Maszat-hegyen*
20. Ende, M.: *Momo, Végtelen történet*
21. Lakatos, I.: *Dobozváros*
22. N. Tóth, A.: *Tükörkönyv*
23. Lackfi, J. : *A részeg elefánt, Apám kakasa*
24. Böszörményi, Gy. : *Gergő és az álomfogók*
25. Kiss, O.: *Visszafelé hull a hó*
26. *Ami a szívedet nyomja* – kortárs svéd gyerekversek

Odporúčané literárne čítanie pre žiakov 7. ročníka

1. Pannonius, J.: *Búcsú Váradtól*
2. Balassi, B.: *Adj már csendességet*

3. Kazinczy, F.: *Írói érdem*
4. Csokonai Vitéz, M.: *Még egyszer Lillához*
5. Kölcsey, F.: *Emléklapra*
6. Vörösmarty, M.: *A bűvár Kund, A merengőhöz*
7. Petőfi, S.: *A borozó, Szabadság, szerelem, A XIX. század költői, Egy gondolat bánt engemet*
8. Arany, J.: *Szondi két apródja, Ágnes asszony, V. László*
9. Jókai, M.: *Szegény gazdagok, A kőszívű ember fiai*
10. G. Szabó, J.: *A macskát visszafelé simogatják*
11. Tolkien, J. R. R.: *A gyűrűk ura*
12. Dumas, A.: *A három testőr*
13. Bálint, Á.: *Szeleburdi család*
14. Rowling, J. K.: *Harry Potter*
15. Fombelle, T.: *Ágrólszakadt Tóbiás*
16. Verne, J.: *80 nap alatt a Föld körül, Kétévi vakáció*
17. Gasperini, B.: *Mi és ők*
18. Wilson, J.: *Ki mer többet?*
19. Lindgren, A.: *Harisnyás Pippi, Piros házi történetek*
20. Ágai, Á.: *A titkomat az ujjaimnak mondom el*
21. Nógrádi, G.: *Hogyan neveljünk...? Az anyu én vagyok*

Odporúčané literárne čítanie pre žiakov 8. ročníka

1. Mikszáth, K.: *A bágyi csoda, Bede Anna tartozása*
2. Ady, E.: *Nekünk Mohács kell, Fölszállott a páva, Páris az én Bakonyom, Az Úr érkezése*
3. Juhász, Gy.: *Anna örök*
4. Babits, M.: *Új leoninusok, Jónás könyve*
5. Kosztolányi, D.: *Üllői-úti fák, Szegény kisgyermek panasza*
6. Tóth, Á.: *Meddő órán, Lélektől lélekig, Jó éjszakát!*
7. József, A.: *Ars poetica, Flóra, Tudod, hogy nincs bocsánat*
8. Radnóti, M.: *Levél a hitveshez, Naptár*
9. Móricz, Zs.: *Légy jó mindhalálig*
10. Kosztolányi, D.: *Aranysárkány, A kulcs, Fürdés*
11. Krúdy, Gy.: *Régi magyar író ebédje*
12. Karinthy, F.: *Találkozás egy fiatalemberrel, Tanár úr, kérem*
13. Tót, E.: *Apu*
14. Schröder, P.: *Juli és a nagybetűs szerelem*
15. Somogyi Tóth, S.: *A gyerekek kétszer születnek*
16. Rideg, S.: *Indul a bakterház*
17. Sohonyai, E.: *Mocsok Csillag*
18. Leiner, L.: *A Szent Johanna gimi*
19. Farley, T.: *Musztángszív*
20. Townsend, S.: *A 13 és ¾ éves Adrian Mole titkos naplója*
21. Miller, D.: *Cápa-sziget, Tengeri farkas, A leopárd karma*

Odporúčané literárne čítanie pre žiakov 9. ročníka

1. Márai, S.: *Zendülők*
2. Örkény, I.: *Válogatott egyperces novellák, Tóték*
3. Szabó, M.: *Abigél*
4. Beauvoir, S.: *Egy jó házból való úrilány emlékei*
5. Orwell, G.: *Állatfarm*
6. Rejtő, J.: *A tizennégy karátos autó*
7. Cabot, M.: *A fiú a házból*
8. Francine, O.: *Hogyan éljük túl önmagunkat?*
9. Gergely, M.: *Szösz*
10. Morpurgo, M.: *Hadak útján*
11. Gombos, P.: *Vándorok*
12. Jourdan, C.: *Ha helyén van a szíved*
13. Maros, E.: *Hűvösvölgyi suli*
14. Leiner, L.: *Bábel*
15. Williams, R.: *Luke és Jon*
16. Boyne, J.: *A csikos pizzasmás fiú*
17. Kalapos, É.: *Egy új élet, Rázós utakon*